EYIB
EDUCATIONAL YIELD
INSIGHTS & BREAKTHROUGHS
TA'LIMGA OID TUSHUNCHALAR VA YUTUQLAR
ISSN:3060-4648
Vol.8 №3
https://eyib.uz

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARINING FONETIK KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH METODIKASI

Sattorova Gulruh Sobirjonovna

Boshlang‘ich talim Magistr 1 kurs

Annotatsiya

Maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fonetik kompetensiyasini rivojlantirishga doir nazariy qarashlar va raqamli vositalardan foydalanishning metodik imkoniyatlari muhokama qilinadi. Fonologik anglash, fonematik anglash, tovush–harf munosabati va talaffuz ko‘nikmalarining o‘zaro aloqasi izohlanadi. Eshitish, taqqoslash, talaffuz qilish, tahlil va nutqda qo‘llashni bog‘laydigan mashqlar ketma-ketligi taklif etiladi. Tarkibiy yo‘nalishlar klasterlarda, mashg‘ulot bosqichlari sxemada ifodalanadi. Ish nazariy-metodik xarakterga ega: muallif tomonidan empirik tadqiqot yoki tajriba-sinov o‘tkazilmagan. Keltirilgan mashqlar dars uchun taklif bo‘lib, ularning samaradorligi tekshirilgan natija sifatida talqin qilinmaydi.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, fonetik kompetensiya, fonematik idrok, fonologik anglash, talaffuz, orfoepiya, innovatsion texnologiyalar, raqamli ta’lim, multimedia, gamifikatsiya, interaktiv metodlar.

Kirish. Bola harfni taniy olgani bilan so‘zdagi tovushni mustaqil ajratishi yoki eshitgan so‘zini to‘g‘ri talaffuz qilishi bir xil ko‘nikma emas. Masalan, “tol” va “tor” so‘zlarining yozuvini farqlash mumkin, lekin eshitib bajariladigan topshiriqda ularning oxirgi tovushiga diqqat qaratish talab etiladi. Fonetik material bilan ishlashda o‘qituvchi aynan qaysi amalni o‘rgatayotganini aniqlab olishi kerak: tovushni eshitishnimi, uni hosil qilishnimi yoki harf bilan bog‘lashnimi?

Boshlang‘ich sinf davrida fonetik bilim va ko‘nikmalarning shakllanishi o‘quvchining keyingi savodxonlik darajasi, o‘qish texnikasi, yozma nutqi va og‘zaki muloqot madaniyati bilan uzviy bog‘liq. Shu sababli fonetik materiallarni o‘rgatishda faqat tovush va harflar haqidagi nazariy ma’lumotlarni bayon qilish bilan cheklanib qolmasdan, ularni idrok etish, tahlil qilish, taqqoslash va nutqiy vaziyatlarda qo‘llashga yo‘naltirilgan metodik tizimni shakllantirish talab etiladi.

Ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalar, multimedia vositalari, interaktiv mashqlar, audio va videomateriallar, ta’limiy o‘yinlar hamda avtomatlashtirilgan qayta aloqa mexanizmlarining kirib kelishi fonetik ko‘nikmalarni rivojlantirish uchun yangi didaktik imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Bunda texnologiya ta’limning mustaqil maqsadi sifatida emas, balki o‘quvchining fonetik hodisalarni eshitish, ko‘rish, tahlil qilish va amalda bajarish faoliyatini qo‘llab-quvvatlovchi vosita sifatida qaralishi lozim.

Maqolaning maqsadi — shu farqlarni hisobga olgan holda, boshlang‘ich ta’lim uchun fonetik mashqlarni raqamli va bevosita nutqiy faoliyat bilan uyg‘unlashtirish yo‘llarini taklif qilish. Asosiy e’tibor platformaning nomiga emas, o‘quvchi bajaradigan amal va unga beriladigan mazmunli qayta aloqaga qaratiladi.

Mazkur maqola tanlangan ilmiy nashrlarga tayangan nazariy-metodik muhokamadir. Unda mustaqil so‘rovnoma, kuzatuv, diagnostika yoki pedagogik tajriba o‘tkazilmagan; tajriba va nazorat guruhlari tuzilmagan. Shuning uchun taklif etilgan ketma-ketlik, klasterlar va mashqlar muallifning metodik ishlanmasi sifatida beriladi. Ularni tasdiqlangan pedagogik model yoki o‘lchangan samaradorlik natijasi deb atash uchun asos yo‘q.

Maqolada xalqaro meta-tahlil va tizimli sharhlar [1–6], boshlang‘ich sinflarda ona tili o‘qitishga oid mahalliy darslik [7] hamda fonetik kompetensiyaga bevosita bag‘ishlangan o‘zbek muallifining maqolalari [8; 9] bir-birini to‘ldiruvchi manbalar sifatida ko‘rib chiqiladi. Darslik fonetik mashqlarning metodik asosini, mahalliy maqolalar mavzuning o‘rganilgan jihatlarini, xalqaro sharhlar esa kengroq empirik dalillarni muhokama qilishga xizmat qiladi. Mazkur ish barcha nashrlarni qamrab oluvchi tizimli sharh emas; xorijiy natijalar o‘zbek tilidagi ta’limga bevosita ko‘chirilmaydi.

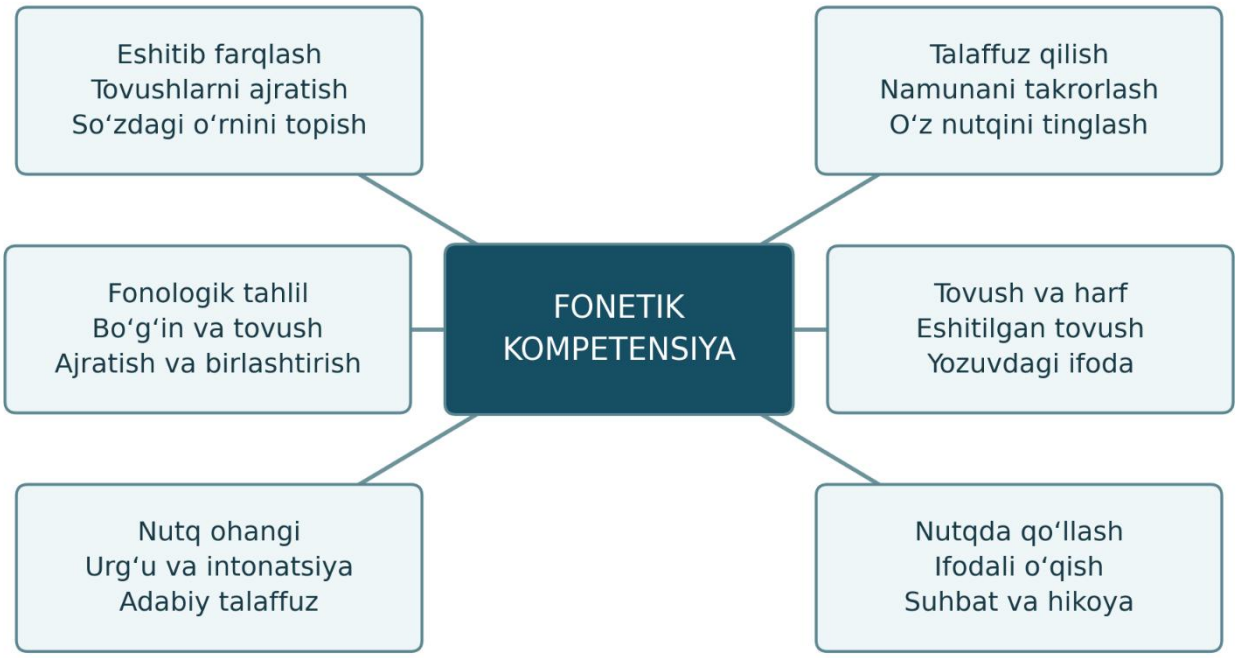
Fonetik kompetensiyaning mazmuni va tarkibi.

Ushbu maqolada fonetik kompetensiya nutqning tovush tomonini anglash va undan amalda foydalanishga oid bilim hamda ko‘nikmalar birligi sifatida talqin etiladi. Bu keng ishchi talqin talaffuz bilan birga eshitib farqlash, tovush tuzilishini tahlil qilish, yozuv bilan bog‘lash va nutq ohangidan foydalanishni qamrab oladi. Quyidagi tasnif darsni rejalashtirish uchun taklif etiladi; u standartlashtirilgan diagnostik tuzilma emas.

Fonologik anglash og‘zaki nutqning bo‘g‘in, qofiya va alohida tovush kabi birliklarini anglashni bildiradi. Fonematik anglash shu doiraning alohida fonemalar bilan ongli ishlashga tegishli qismidir. Tovushni eshitib farqlash bilan uni ajratish yoki birlashtirish ham bir xil murakkablikdagi amal emas. Tovush–harf munosabatini o‘rganish esa eshitilgan birlikni yozuvdagi ifodasi bilan bog‘laydi [2; 3].

Klasterdagi tarmoqlar bir-birini takrorlamaydi. Eshitib farqlashda o‘quvchi ikki tovush orasidagi tafovutni sezadi; talaffuzda shu tovushni o‘zi hosil qiladi; tahlilda uning so‘z tarkibidagi o‘rnini aniqlaydi. Harf bilan bog‘lashda yozuv belgisi qo‘shiladi. Nutqda qo‘llash esa mashqda bajarilgan amalni suhbat yoki o‘qish vaziyatiga ko‘chirishni talab etadi. Shuning uchun faqat harfni to‘g‘ri tanlashga asoslangan topshiriq barcha tarmoqlarni baholay olmaydi.

Masalan, “olma” so‘zi ustida ishlashda avval so‘zning tabiiy talaffuzi tinglanadi. Keyin o‘quvchi undagi /o/, /l/, /m/, /a/ tovushlarini ajratadi va to‘rtta belgi bilan ifodalaydi. “Ol-ma” tarzida bo‘g‘inga ajratishda esa ikkita birlik hosil bo‘ladi. Tovush va bo‘g‘in topshirig‘ini alohida berish bolaning nimani sanayotganini anglashiga yordam beradigan metodik yechim sifatida taklif etiladi.

1-rasm. Fonetik kompetensiyaning darsni rejalashtirish uchun taklif etilgan tarkibiy klasteri

Mahalliy va xorijiy adabiyotlar tahlili

O‘zbek metodikasida fonetik bilimlarni savod o‘rgatish va nutq o‘stirish bilan bog‘liq o‘rganishning ilmiy-metodik asoslari mavjud. K. Qosimova, S. Matchonov, X. G‘ulomova, Sh. Yo‘ldosheva va Sh. Sariyevning “Ona tili o‘qitish metodikasi” darsligidagi fonetika va grafika bo‘limida so‘zni tovush jihatidan tahlil qilish, bo‘g‘inlarga ajratish hamda tovush tahlilini harf tahlili bilan aralashtirmaslik masalalari yoritilgan [7, 209–211-b.]. Ushbu metodik asos maqoladagi tinglash topshirig‘ini yozuv bilan ishlashdan ajratib tashkil etish taklifiga tayanch bo‘ladi.

Z. Kenjayevaning 2025-yildagi maqolasida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fonetik kompetensiyasini shakllantirishga taalluqli didaktik imkoniyatlar tizimlashtirilgan. Unda psixologik, lingvistik, pedagogik va ijtimoiy omillar, shuningdek, ko‘rgazmali vositalar hamda interfaol yondashuvlar muhokama qilinadi [8]. Mazkur ish fonetik mashqni faqat texnik vosita bilan izohlash yetarli emasligini ko‘rsatadigan mahalliy adabiyot sifatida ahamiyatlidir. Biz taklif etayotgan klasterda shu masala o‘quvchi bajaradigan amal, unga mos vosita va o‘qituvchining qayta aloqasi o‘rtasidagi bog‘lanish orqali ochib beriladi.

Z. Kenjayevaning 2026-yilda “Qo‘qon universiteti xabarnomasi”da chop etilgan maqolasi ham boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fonetik kompetensiyalarini rivojlantirishga bevosita bag‘ishlangan. Unda multimedia, kompyuter yordamida talaffuzni o‘rgatish — CAPT va gamifikatsiya masalalari ko‘tariladi [9]. Demak, fonetik kompetensiya va innovatsion vositalar aloqasi mahalliy adabiyotlarda ham muhokama qilingan. Ushbu maqolaning vazifasi esa o‘zbekcha so‘zlar asosida aniq topshiriqlarni ishlab chiqish va ularni darsda qo‘llash mantiqini tushuntirishdan iborat.

Verhoeven, Voeten, van Setten va Segersning meta-tahlili kompyuter yordamidagi dastlabki savodxonlik mashg‘ulotlarini maktabgacha ta’lim va maktabga tayyorlov bosqichlari doirasida ko‘rib chiqadi [1]. Unda fonologik anglash, harflarni

bilish va o‘qishga aloqador ko‘nikmalar qamrab olingan. Natijalar turli mashg‘ulotlar va tadqiqot dizaynlariga tegishli bo‘lgani uchun ulardan “har qanday raqamli mashq samarali” degan xulosani chiqarib bo‘lmaydi.

Rice va hammualliflar fonematik anglashni o‘rgatishga bag‘ishlangan ishlarni umumlashtiradi [2]. Rehfeld va hammualliflarning meta-tahlili esa o‘qish qiyinchiligi ehtimoli mavjud bolalar guruhiga qaratilgan [3]. Bu ikki manbaning o‘quvchilar tarkibi bir xil emas. Ular tovushlarni ajratish va birlashtirish kabi aniq ko‘nikmalarni muhokama qilish uchun ahamiyatli, ammo bir guruhga tegishli xulosani barcha o‘quvchilarga bir xil tatbiq etish to‘g‘ri bo‘lmaydi.

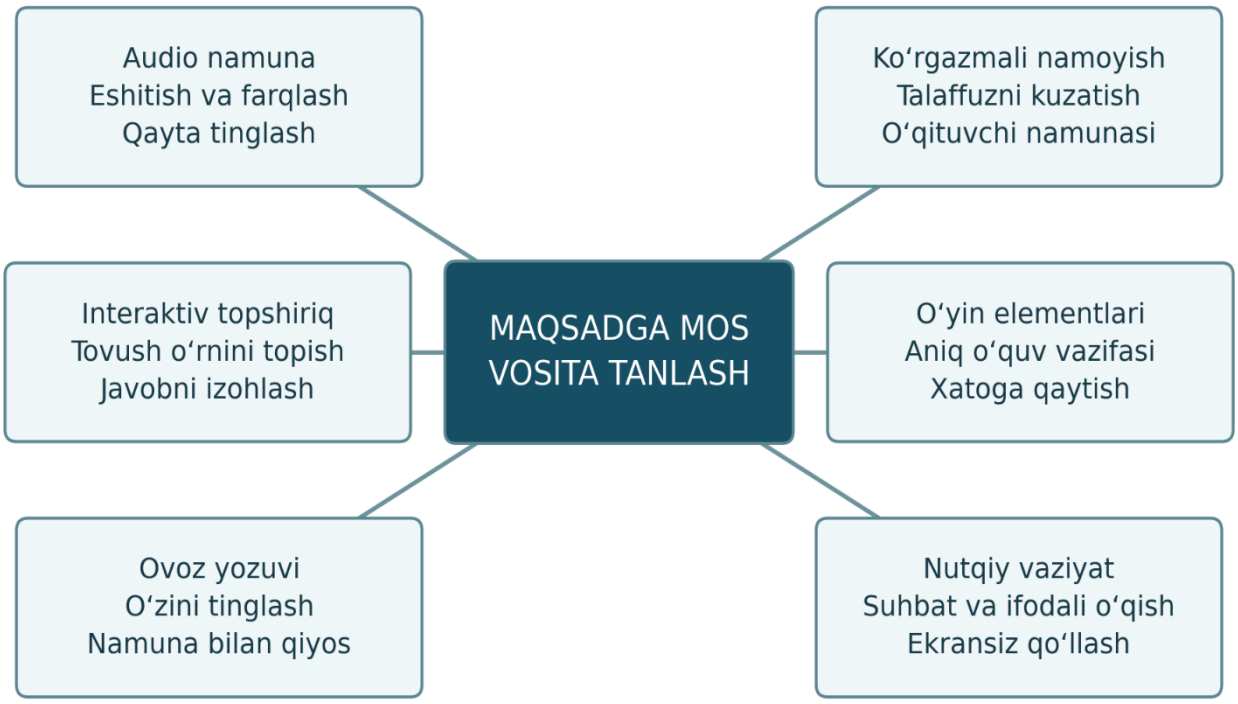
Parry, Kumar va Gallingane planshetlarni fonologik anglash hamda tovush–harf aloqalarini o‘rgatishga kiritish bo‘yicha nashrlarni ko‘rib chiqadi [4]. Sharhda o‘qituvchi rahbarligi va baholashga e’tibor beriladi. Ushbu maqolada bundan kelib chiqadigan metodik taklif shuki, qurilma topshiriqni namoyish qilishi mumkin, lekin javobning sababini tushuntirish va xatoni muhokama qilish uchun o‘qituvchining savollari zarur.

Dahl-Leonard, Hall va Peacott boshlang‘ich sinf yoshidagi o‘quvchilar uchun texnologiya orqali savodxonlikni o‘rgatishni meta-tahlil qilgan [5]. Umumiy ijobiy ta’sir aniqlangan bo‘lsa-da, mualliflar qaysi yondashuv kim uchun va qanday sharoitda yaxshiroq ishlashini aniqlashtirish zarurligini qayd etadi. Silverman va hammualliflar ham turli savodxonlik natijalarini alohida tahlil qiladi [6]. Savodxonlikning umumiy ko‘rsatkichini o‘zbekcha talaffuz yoki intonatsiyaning bevosita o‘lchovi deb qabul qilish mumkin emas.

Mahalliy va xorijiy manbalar turli vazifani bajaradi: milliy metodik adabiyot tovush, harf va bo‘g‘in ustida ishlashni asoslaydi [7], mahalliy maqolalar fonetik kompetensiyaning didaktik va texnologik jihatlarini muhokama qiladi [8; 9], xalqaro sharhlar esa fonologik anglash va savodxonlikka doir dalillarni umumlashtiradi [1–6]. Shu asosda taklif etilayotgan mashqlarda uchta talab birlashtiriladi: o‘zbek tilining tovush–harf xususiyatlariga moslik, bolaning aniq nutqiy amali va xatoga yo‘naltirilgan qayta aloqa. Bu umumlashtirish mazkur mashqlarning samaradorligi tajribada tasdiqlanganini anglatmaydi.

Innovatsion vositalarni tanlash mezoni

Vosita tanlashni “qaysi ilovadan foydalanamiz?” savolidan boshlash o‘rniga, “o‘quvchi qaysi amalni bajarishi kerak?” degan savoldan boshlash maqsadga muvofiq. Eshitib farqlash uchun toza audio namuna, tovush o‘rnini aniqlash uchun belgilar, talaffuzni qiyoslash uchun ovoz yozuvi kerak bo‘lishi mumkin. Har bir holatda topshiriqning qog‘oz yoki o‘qituvchi nutqi orqali bajariladigan muqobili ham saqlanadi.

2-rasm. Fonetik topshiriq maqsadiga ko‘ra vosita tanlash klasteri

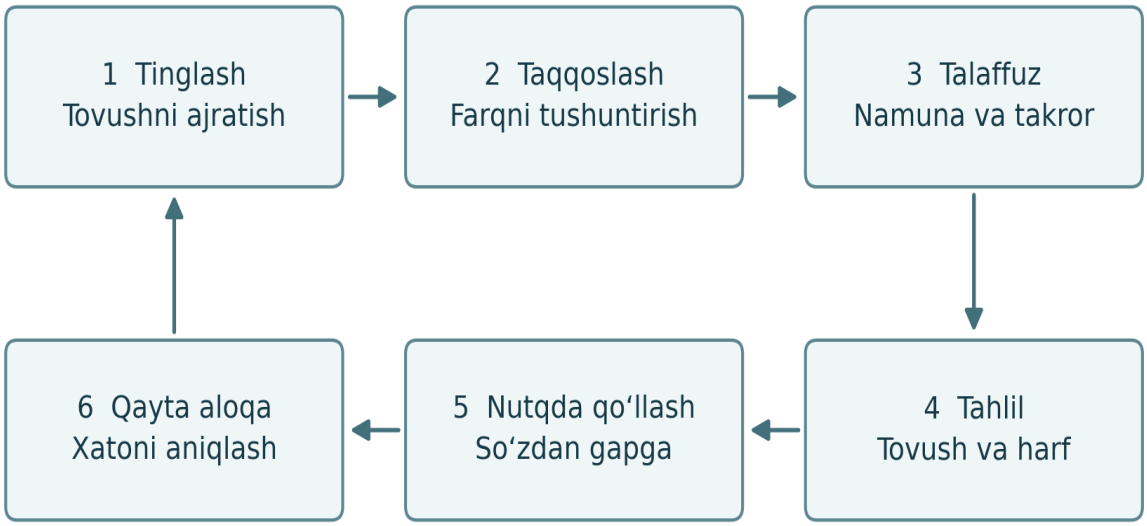
Audioyozuvda fon musiqasi va ortiqcha ovozlar bo‘lmasligi, namunadagi so‘z esa bolaga tanish bo‘lishi tavsiya etiladi. Bir topshiriqda tovushni farqlash tekshirilayotgan bo‘lsa, so‘zning yozuvini darhol ko‘rsatish vazifani o‘zgartirib yuborishi mumkin: o‘quvchi eshitish o‘rniga harfga tayanadi. Yozuv keyingi bosqichda, tovush–harf bog‘lanishi maqsad qilinganda qo‘shiladi.

O‘yin elementlari topshiriqning mazmuniga xizmat qilishi lozim. Faqat tez bosish uchun ball berish bolaning tovushni anglab farqlaganini ko‘rsatmaydi. Shu sababli tanlovdan keyin “Qaysi tovush o‘zgardi?” yoki “Uni so‘zning qayerida eshitding?” kabi savol berish taklif etiladi. Noto‘g‘ri javobda esa shu so‘zni qayta tinglash va tanlovni izohlash imkoniyati qoldiriladi.

Nutqni avtomatik tanish vositasi so‘zni yozuvga aylantirishi mumkin, lekin buni talaffuz sifatining tayyor bahosi deb qabul qilib bo‘lmaydi. Qurilma xatosi, shovqin yoki bolalar nutqining xususiyati tanishga ta’sir etishi mumkin. O‘zbekcha bolalar nutqi uchun tekshirilmagan avtomatik ball ushbu metodik taklifda asosiy baholash mezoni sifatida tavsiya qilinmaydi.

Mashg‘ulotni tashkil etish ketma-ketligi

Taklif etilayotgan ketma-ketlik bitta darsning qat’iy ssenariysi emas. O‘qituvchi sinfning tayyorgarligiga qarab ayrim bosqichlarni birlashtirishi yoki ularga qaytishi mumkin. Masalan, tovushni eshitib ajratish qiyin bo‘lsa, darhol harf bilan ishlashga o‘tish o‘rniga yana tinglash va og‘zaki taqqoslash bajariladi.

3-rasm. Fonetik mashg‘ulotning qayta aloqaga asoslangan taklifiy sxemasi

Tinglash bosqichida o‘qituvchi “tol” va “tor” so‘zlarini aytadi yoki ularning audioyozuvini eshittiradi. Taqqoslashda o‘quvchi oxirgi tovushlar farqini izohlaydi. Talaffuz bosqichida har ikki so‘z tabiiy ohangda takrorlanadi. Keyin /l/ va /r/ tovushlari tegishli harflar bilan bog‘lanadi. Nutqda qo‘llash uchun o‘quvchiga shu so‘zlardan biri ishtirokida mazmunli gap tuzish taklif qilinadi.

Qayta aloqa umumiy “noto‘g‘ri” bahosidan iborat bo‘lmasligi kerak. “Oxirgi tovushni yana tingla” degan ko‘rsatma o‘quvchini aniq harakatga qaytaradi. Agar bola farqni eshitib, uni o‘zi aytishda qiynalsa, navbatdagi mashq eshitishga emas, talaffuz namunasiga qaratiladi. Bir xil xato ko‘rinishining ortida turli qiyinchiliklar bo‘lishi mumkinligi hisobga olinadi.

4-rasm. O‘qituvchi ko‘magida tinglash va ovoz yozish mashg‘ulotining konseptual illyustratsiyasi. Sun’iy intellekt yordamida yaratilgan; haqiqiy tajriba jarayoni tasviri emas.

Dars uchun amaliy topshiriq namunalari

“Tovush qayerda?” topshirig‘ida /m/ tovushining o‘rnini aniqlash uchun “mushuk”, “olma”, “sham” so‘zlari taklif etiladi. O‘quvchi tovushning boshda, o‘rtada yoki oxirda kelishini uchta shartli maydondan biri orqali ko‘rsatadi. Dastlab rasmlar va og‘zaki namuna, keyin esa yozuv qo‘llanishi mumkin. O‘qituvchi so‘zning barcha tovushlarini emas, aynan belgilangan tovushning o‘rnini so‘rayotganini tushuntiradi.

“Tovushmi yoki harfmi?” topshirig‘ida “sham” so‘zi tinglanadi. Unda /sh/, /a/, /m/ tarzida uchta tovush ajratiladi; yozuvda sh harflar birikmasi bitta tovushni ifodalashi ko‘rsatiladi. Muhim jihat — belgilar sonini mexanik sanash emas, eshitilayotgan birlik bilan uning yozuvdagi ifodasini farqlash. Shu sababli harflar birikmasi ustida ishlash oddiy tovush–harf mosliklari o‘zlashtirilganidan keyin berilishi tavsiya etiladi. Tovush va harf tahlilini farqlash talabi mahalliy metodik adabiyotda ham ta’kidlangan [7, 210–211-b.]; bu yerda keltirilgan topshiriq shu talabga mos tuzilgan amaliy namunadir.

“Ovozimni tinglayman” topshirig‘ida o‘quvchi qisqa gapni aytadi, yozuvni eshitadi va o‘qituvchi namunasi bilan qiyoslaydi. Masalan, “Bugun yomg‘ir yog‘di.” va “Bugun yomg‘ir yog‘dimi?” gaplari orqali darak hamda so‘roq ohangi muhokama qilinadi. Vazifa barcha bolalarni bitta ovozga taqlid qildirish emas, gap maqsadiga mos ohangni anglashdir. Ovoz yozish imkoniyati bo‘lmasa, mashq juftlikda og‘zaki bajariladi.

Topshiriqlarni murakkablashtirishda bir vaqtning o‘zida ham yangi so‘z, ham yangi tovush, ham yangi raqamli boshqaruvni kiritmaslik tavsiya etiladi. Avval bola biladigan so‘z va sodda harakat tanlanadi. Keyin mustaqillik darajasi oshiriladi: namunani takrorlashdan izohlashga, tanish so‘zdan yangi so‘zga, alohida so‘zdan bog‘langan nutqqa o‘tiladi. Bu ketma-ketlik o‘qituvchiga qiyinchilik qayerda yuzaga kelayotganini ajratish imkonini berishi mumkin.

Baholash mezonlari va tekshirish istiqboli

Mazkur ishda tayyor diagnostik test yoki standartlashtirilgan darajalar taklif qilinmaydi. Darsdagi qayta aloqa uchun to‘rtta savolga tayanish mumkin: o‘quvchi tovushni eshitib farqlaydimi; uni so‘z tarkibida ajratadimi; tegishli yozuv bilan bog‘laydimi; yangi nutqiy vaziyatda qo‘llaydimi? Har bir amal bo‘yicha javobning to‘g‘riligi bilan birga yordam turi ham qayd etilishi mumkin: mustaqil, qayta tinglashdan keyin yoki o‘qituvchi namunasi bilan.

Kelgusida yondashuvni tekshirish rejalashtirilsa, avval topshiriqlarning yoshga va tilga mosligi ekspertlar bilan ko‘rib chiqilishi kerak. Shundan so‘ng taqqoslanadigan guruhlar, boshlang‘ich baholash, mashg‘ulotlarning bir xil davomiyligi va yakuniy mustaqil topshiriqlar belgilanadi. Yodlangan so‘zlar bilan cheklanmasdan yangi so‘zlarda bajarish ham tekshirilishi lozim. Bular kelajakdagi tekshirish talablari bo‘lib, ushbu maqolada bajarilgan ishlar sifatida keltirilmaydi.

Xulosa

Fonetik kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan mashq o‘quvchining aniq nutqiy amaliga tayanishi kerak. Eshitib farqlash, talaffuz, tahlil, tovush–harf bog‘lanishi va nutqda qo‘llash o‘zaro aloqador bo‘lsa-da, ularning har biri alohida topshiriq va qayta aloqani talab etadi. Taklif etilgan klasterlar shu aloqalarni darsni rejalashtirishda ko‘rish uchun xizmat qiladi.

Raqamli vositaning metodik qiymati namunani eshittirish, takrorlash, taqqoslash va o‘z nutqini tinglashni qanday tashkil etishiga bog‘liq deb qaraladi. Ushbu maqolada

berilgan sxema va mashqlar nazariy-metodik taklifdir. Tajriba-sinov o‘tkazilmagani sababli ularning samaradorligi, o‘zlashtirishni oshirish miqdori yoki an’anaviy mashqlardan ustunligi haqida xulosa chiqarilmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Verhoeven, L., Voeten, M., van Setten, E., & Segers, E. (2020). Computer-supported early literacy intervention effects in preschool and kindergarten: A meta-analysis. Educational Research Review, 30, 100325. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100325

2. Rice, M., Erbeli, F., Thompson, C. G., Sallese, M. R., & Fogarty, M. (2022). Phonemic Awareness: A Meta-Analysis for Planning Effective Instruction. Reading Research Quarterly, 57(4), 1259–1289. https://doi.org/10.1002/rrq.473

3. Rehfeld, D. M., Kirkpatrick, M., O’Guinn, N., & Renbarger, R. (2022). A Meta-Analysis of Phonemic Awareness Instruction Provided to Children Suspected of Having a Reading Disability. Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 53(4), 1177–1201. https://doi.org/10.1044/2022_LSHSS-21-00160

4. Parry, C. R. L., Kumar, S., & Gallingane, C. (2024). Integration of Tablets in Phonological Awareness and Phonics Instruction: A Systematic Review. Journal of Research in Childhood Education, 38(4), 559–576. https://doi.org/10.1080/02568543.2023.2301110

5. Dahl-Leonard, K., Hall, C., & Peacott, D. (2024). A meta-analysis of technology-delivered literacy instruction for elementary students. Educational Technology Research and Development, 72, 1507–1538. https://doi.org/10.1007/s11423-024-10354-0

6. Silverman, R. D., Keane, K., Darling-Hammond, E., & Khanna, S. (2025). The Effects of Educational Technology Interventions on Literacy in Elementary School: A Meta-Analysis. Review of Educational Research, 95(5), 972–1012. https://doi.org/10.3102/00346543241261073

7. Qosimova, K., Matchonov, S., G‘ulomova, X., Yo‘ldosheva, Sh., Sariyev, Sh. (2009). Ona tili o‘qitish metodikasi. Toshkent: Noshir. 352 b. https://jdpu.uz/wp-content/uploads/2020/01/Ona-tili-oqitish-metodikasi-1.pdf

8. Kenjayeva, Z. (2025). Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fonetik kompetensiyalarini shakllantirishdagi didaktik imkoniyatlarni tizimlashtirish. Maktabgacha va maktab ta’limi, 3(10). https://doi.org/10.5281/zenodo.17525791

9. Kenjayeva, Z. (2026). Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fonetik kompetensiyalarini rivojlantirishning metodik va didaktik asoslari. Qo‘qon universiteti xabarnomasi, 18. https://doi.org/10.54613/ku.v18i.161